

NADOM NOŠENI

Anto BARIŠIĆ

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Vlaška 38, p.p. 432, 10 001 Zagreb
anto@kapucini.hr

Krilatice kao što su »u nadi je spas« ili »nada umire zadnja« ljudi često upotrebljavaju u teškim, nesnosnim životnim situacijama, u graničnim iskustvima svojega života kao što su trpljenje, patnja, različite životne krize te na kraju neizbježna smrt kroz koju svatko mora proći. Svako od spomenutih životnih iskustava čovjeka povremeno može dovesti do teškog beznađa, pesimizma i očajanja. I čini se da su upravo ta granična iskustva do kojih čovjek dopire »spasonosna« preko nade koja je sastavni dio čovjekova bića. Preko nade čovjek se tako »spašava« iz različitih teških, »beznadnih«, duševnih stanja u koja može zapasti tijekom života. Nada usmjerava njegov pogled onkraj teškog stanja u kojem se nalazi, dajući mu snagu da očekuje promjenu stanja nabolje. Ona ga nosi i drži iznad ponora njegovih neostvarenih želja, promašenih životnih odluka, neželjenih životnih promjena koje dovode do različitih neuspjeha i razočaranja.

Svakodnevno nam iskustvo govori da čovjek ne može živjeti bez nade, da je on biće koje se nada, *homo sperans*. Čuvstvo nade je tako duboko utkano u pore njegova bića da ga samo smrt može razoriti i ušutkati. Zato je nada trajno blago koje je prisutno u čovjeku tijekom čitava njegova života i prati ga na svakom koraku kao što sjena prati tijelo. Ona proviruje iz svake čovjekove najskrovitije želje, svakog njegova većeg ili manjeg projekta, plana i vizije. Tijekom života čovjek polaže nadu da će biti uspješan u životu, da će ostvariti

željenu sreću, postići blagostanje, ostvariti zavidnu karijeru. Čovjek je uvijek gonjen i nošen urođenom nadom koja se s vremenom na individualnom planu može pretvoriti i u idealnu formu iluzornih očekivanja, a na kolektivnom planu u bankrotiranu utopiju. Nada kao krepost koja je vezana samo uz ovaj svijet lako može skliznuti u iluziju, tlapnju i utopiju. To vrijedi osobito onda kada čovjek apsolutizira svoje zemaljske političke, kulturne, ekonomske i druge projekte. To je slučaj i kada čovjek svoju apsolutnu nadu stavlja u čovjeka. Prorok Jeremija za takve kaže da su prokleti: »Proklet čovjek koji se uzdaje u čovjeka« (Jr 17,5).

U tom kontekstu za vjerničko uho gornje krilatice zvuče nepotpuno. Vjernik se uz uobičajena nadanja, koja su tipična za svakog čovjeka, nada u ispunjenje Božjih obećanja, nada se obraćenju onih koji ne vjeruju. Sve nade vjernika na kraju se slijevaju u jedinstvenu nadu da će po obilju Božjega milosrđa, dobrote i ljubavi, koju je pokazao u Isusu Kristu, biti spašen od smrti. Nada u konačnu spašenost iz ovozemaljske ograničenosti i smrtnosti dolazi upravo iz vjere u uskrsnulog i proslavljenog Gospodina Isusa, koji čovjeka poziva na novi život. Kršćanska nada je uskrsna nada. Takva nada je sila koja gura vjernika naprijed, nosi ga i pridiže iz njegove grešnosti i uvijek iznova nudi nove šanse za život i prijateljevanje s nebeskim Ocem. O toj spasonosnoj nadi govori sveti Pavao: »U nadi smo spašeni. Nada pak koja se vidi nije nada« (Rim 8,24). Na drugom mjestu od Pavla saznajemo o kakvoj je nadi riječ. Biti izvan Krista znači biti izvan spasonosne nade (usp. Ef 2,12; 1 Tim 1,1). Drugim riječima, tko nema Krista, nema ni nade u spašenost. Na tragu svetoga Pavla sveti Polikarp, biskup i mučenik iz II. stoljeća, ustvrdit će da je »Krist naša nada« (*Filipljanima*, VIII). To isto više puta će u svojim poslanicama ponoviti i sveti Ignacije, biskup i mučenik s početka II. stoljeća (usp. *Efežanima*, I; *Magnežanima*, XI; *Tralčanima*, II). Sva vjernikova nada temelji se u Kristu, usmjerena je prema posljednjoj spašenosti koja se jedino po Kristu ostvaruje. Sve vjernikove zemaljske nade kulminiraju upravo u nadi u spašenost od grijeha i smrti po Kristu. Krist je svojom mukom, smrću i uskrsnućem uništio smrt te poziva sve ljude da se pridruže njegovoj pobjedi: »Bog želi da se svi ljudi spase« (1 Tim 2,4). Vjernik se nada da će po vjeri u Krista ostvariti po istom Kristu željenu spašenost. Tako je vjernička nada istodobno i teocentrična i kristocentrična. Vjernik vjeruje u Božja obećanja i nada se njihovu ispunjenju po Kristu. Zato je »vjera bitni uvjet kršćanske nade« (Heb 11,1). Vjera je upravo nada, kako će na početku svoje enciklike *Spe salvi* ustvrditi papa emeritus Benedikt XVI., naglašavajući da su te riječi u Svetom pismu ponegdje istoznačnice. Ako je sva vjernikova nada u Kristu

i ako je Krist naša nada, onda sve što vjernik za života čini, čini iz ljubavi prema Bogu i bližnjemu.

Ljubav nadi daje krila da se vine onkraj ovozemaljskog u nadnaravni Božji svijet i da sve što čini, čini iz nesebične ljubavi »koja se svemu nada« (1 Kor 13,7). Sveti Augustin na jednom mjestu reče da se »čovjek ne može nadati bez ljubavi« (*Rukovet*, XXXI). Potrebno je ljubiti da bi se čovjek mogao nadati. Bez konkretne ljubavi, nada postaje manipulativna tlapnja, nesiguran i prolazan optimizam. Tako su vjera, nada i ljubav nerazdruživo povezane i čine jedinstven vjernički stav darovane Božje milosti. Iz toga temeljnog stava proizlaze i sva životna zauzimanja vjernika za oblikovanje zemaljske kulture i vrijednosti društva u kojem živi. Sav njegov rad i sva njegova djelatnost prožeti su nadom u Božje spasenjsko djelovanje. Nošen nadom da je sva njegova sigurnost samo u Bogu koji može spasiti, kršćanin je trajno aktivan i neumorno zauzet u izgrađivanju društva koje će biti prožeto evanđeoskim vrijednostima i zauzet za obranu i čuvanje ljudskog dostojanstva. On trajno mora biti nositelj nade, nositelj Krista, da u svakom društvu i vremenu bude spreman »dati obrazloženje nade koja je u njemu« (1 Pt 3,15).